

amb la mà des de la finestra abans d'allunyar-se i perdre's de vista. El Mateu engegà el cotxe de nou i s'incorporà a la carretera. Eren quasi les set de la tarda.

A un quart de vuit arribava a Vallbona. El sol del capvespre encara il·luminava les muntanyes que rodejaven el poble i el cimbori del convent. Els carreus de la torre i les teules tenien unes tonalitats intensament rogenques que contrastaven amb la resta del monestir i les cases del poble. Només les finestres dels habitatges més alts reflectien la llum del sol formant un mosaic caòtic, com una constel·lació d'estels de diferents intensitats i mides. Va aparcar el cotxe en una placeta àmplia i rodejada de moreres que ja mostraven les seves fulles grosses i intensament verdes. El silenci era absolut. Semblava que el poble estigués deshabitat. No es veia absolutament ningú pel carrer. A la mateixa plaça hi havia un local amb el cartell vermell de Coca-Cola damunt de la porta. De les finestres sortia una llum tènue i quan s'hi va apropar va distingir vuit o deu persones, algunes a la barra i d'altres assegudes al voltant d'una taula jugant a cartes. L'atmosfera de l'interior del local era densa, boirosa malgrat el cartell que hi havia a la porta on s'indicava que aquell era un local sense fum. No es va entretenir més i enfilà un carrer estret flanquejat per una arcada gòtica i que menava a l'accés principal del convent. Un vestíbul ampli precedia una porta amb un timbre al costat. El feu sonar una vegada i en cosa de segons sentí passes que s'hi apropaven.

—Hola bona tarda, el senyor Badia? —preguntà una monja d'uns setanta anys.

—Si, si. Disculpi el retard però he tingut un problema amb el cotxe i m'ha deixat tirat.

—Miri ara no el podré atendre ja que dintre de cinc minuts comencem les vespres —va respondre la religiosa.

—Les què —preguntà el Mateu encuriós.

—És la pregària que fem cada dia a dos quarts de vuit del vespre. Si vol pot entrar a l'església i escoltar-ho. I després, quan acabem, podem anar a la biblioteca una estona, però em sembla que avui poca cosa podrà fer ja que a les nou tenim les completes i llavors ja tanquem el convent a totes les visites.

—D'acord, ja m'està bé. —respongué el Mateu amb resignació.

—Miri, ara desfaci el camí per on ha vingut i a la cruïlla amb el carrer que puja de l'aparcament tiri amunt i anirà a parar a la plaça de l'església. La porta està oberta. Entri i a dos quarts en punt comencem les vespres.

La plaça era àmplia i amb el terra de llambordes. Estava limitada pel mur on hi havia una porta romànica amb una imatgeria profusa i en un bon estat de conservació. Al mur lateral de l'església hi havia encastats diversos sarcòfags de pedra. Un altre costat de la plaça estava decorat amb una font que trencava el silenci d'aquell racó.

Quan obrí la porta d'accés a l'església la foscó el va deixar momentàniament encegat. Una barreja d'olors d'encens i humitat va ser el primer que va sentir quan entrà. Després, i d'una forma gradual, els ulls li anaren mostrant tots els racons del temple. Com més s'acomodava la seva vista a la foscó, més evident es feia l'harmonia i la austeritat de l'edifici.

A la zona del creuer s'havien habilitat unes poques fileres de bancs. Al segon banc del braç nord hi havia una parella relativament jove. Al Mateu li cridà l'atenció la cabellera

llarga i rinxolada d'ella, qui tenia la vista fixa en un dels finestrals de la nau. Els darrers raigs de sol ressaltaven els ulls de tonalitats verdoses. La nau central, malgrat tenir unes dimensions modestes, donava la impressió de ser molt més gran gràcies a la llum que penetrava per la rosassa del mur oest. Era una llum esmorteïda però que al reflectir-se en les infinites partícules de pols que flotaven a l'interior donava a l'edifici una sensació vaporosa. El Mateu es va asseure en un dels bancs des del qual es podia veure el cor reservat a les monges. Aquestes deuriem ser set o vuit en total repartides entre files de seients oposades.

Sobtadament, les campanes del cimbori van emetre un so viu, cristal·lí, anunciant dos quarts de vuit. Al mateix instant que l'eco de les campanes es va apagar, l'orgue va començar a emetre un so mel·líflu que embolcallà cada racó de l'església. La melodia recordava molt el Manuscrit Leipzig de Bach però aquella particular interpretació li donava una musicalitat i ritme especials que mai abans havia percebut en aquesta obra. Cada vegada que l'organista premia els pedals se sentia un lleugeríssim so sec que contrapuntava la música que estava sonant. Els immensos tubs metàl·lics de l'orgue feien un esbufec quasi humà quan l'aire deixava de circular a través seu. Quan la darrera nota d'aquella breu introducció va deixar de sonar, les religioses començaren un cant que seguia la mateixa línia melòdica. I de forma alternant, les veus humanes jugaren amb el so hipnòtic de l'orgue fins que la més jove de les dones inicià el salm en forma de diàleg amb la resta de la comunitat. Cada vegada que entonava un al·leluia es feia evident la prodigiosa veu d'aquella jove. El Mateu no havia escoltat mai abans una veu com aquella ni en les

millors interpretacions d'artistes professionals. Se li feia difícil d'entendre que aquelles dones manifestessin un art tan portentós només per a un reduït públic de dues o tres persones com a màxim. Les decisions que cada ésser humà pren no deixaven de sorprendre'l, però cada cop se li feia més evident que la mestria i la virtuositat solien romandre amagades i difícils de descobrir ja que generalment la cridòria dels ostentosos era el que primer perceben els sentits.

Quan les campanes tornaren a sonar per a marcar les vuit del vespre, ara sí amb més majestuositat, les religioses interpretaren els darrers compassos d'aquella successió de música i diàlegs. Llavors una per una desaparegueren darrera de la porta que hi havia més enllà del cor. Totes menys l'arxivera, la qual s'apropà al Mateu.

—Senyor Badia, si vol acompanyar-me el portaré a la biblioteca.

El Mateu la seguí a través d'envitricollats passadissos de diferents mides i llargàries. A la part més allunyada de l'església i dins el recinte del convent hi havia la biblioteca. Era una sala espaiosa, d'uns vuitanta metres quadrats, il·luminada per una llum tènue i vermellosa que procedia d'una de les finestres i per unes migrades làmpades que penjaven del sostre. El primer que va percebre quan va entrar va ser una olor de pols i paper vell. Hi havia infinitat de prestatgeries cobrint els quatre murs de la sala així com també quatre fileres de prestatges al centre que s'alternaven amb taules allargades de fusta de pi.

—Miri senyor Badia, només queden tres quarts d'hora per tancar la biblioteca. Pot fer una ullada ràpida i tornar un altre dia amb més temps.

—De fet no sé per on començar —contestà el Mateu mentre mirava cadascun dels racons d'aquella sala.

—Està tot ordenat cronològicament. A cada sector hi trobarà tot tipus de documents que es van generar durant la mateixa època. Els prestatges que té a l'esquerra són els més antics. La majoria daten del segle XI i els darrers els trobarà a la dreta. Hi tenim documents que tot just fa mesos que s'han escrit.

El Mateu semblà ni tan sols haver escoltat les paraules de la germana arxivera. Es sentia impressionat per la quantitat de volums i documents que es guardaven en aquell racó del convent. La religiosa s'excusà i es dirigí a una sala petita que hi havia a l'altra costat del passadís pel qual havien vingut. El Mateu s'apropà a un dels prestatges que tenia a mà esquerra i agafà un volum gruixut. Tenia els marges de les cobertes i les pàgines rosegades pel pas del temps i pels centenars de vegades que havien estat fullejades. Quan l'obrí va sentir de nou aquella fortor que havia percebut tot just feia uns minuts, però ara la seva intensitat era molt més penetrant. El va obrir per la primera pàgina i intentà llegir les paraules de l'encapçalament, *Almitas Dei Patris clemencia*, però la grafia així com l'idioma feia dificultosa la seva lectura. En una de les taules hi havia una capsula de cartró de color verd fosc com les que feia anys s'utilitzaven per arxivar documents o targes de mides reduïdes. Quan l'obrí s'adonà que eren les fitxes de tots els llibres que es guardaven a la biblioteca. Estaven ordenades també per ordre cronològic. Cada segle corresponia a un compartiment independent dins de la capsula. Fullejà les fitxes corresponents a aquell prestatge marcat com a *S.XI* una per una fins trobar el codi corresponent al volum que havia obert feia uns mi-

nuts. Concretament corresponia al pergami original de l'acta de consagració de l'església del convent. Com un viatge en el temps va fer unes passes en direcció a les prestatgeries del mur oposat i agafà un llibre aleatòriament. Corresponia a un abaciologi publicat l'any 1936 per la Editorial Clarasó. Era un llibre de mides més reduïdes que el que acabava de fullejar. Les tapes eren d'un color groc apagat que contrastaven força amb el blanc de les pàgines interiors. Va buscar el darrer capítol que corresponia a les abadesses del segle XX i hi llegí de nou un nom que feia setmanes l'havia atrapat. Teresa Ribera.

—Disculpi que l'interrompi senyor Badia però només queden cinc minuts per les nou i he de tancar la biblioteca.

El Mateu deixà el llibre al prestatge i es dirigí a la porta on l'estava esperant l'arxivera.

—Suposo que no haurà pogut llegir gairebé res. El millor que pot fer és tornar qualsevol dia amb més temps. A més a més, si m'avisa amb antelació podré estar per vostè i ajudar-lo una mica. La forma que tenim de classificar tots els llibres i documents no és gaire ortodoxa i és fàcil perdre's.

—De fet tinc poc temps ja que marxo fora la setmana que ve. Si vol quedem ja per demà passat. A vostè li va bé? —preguntà el Mateu.

—Cap problema. Podré estar per vostè a partir de les tres de la tarda.

El Mateu s'acomiadà i es va dirigir a la plaça on havia deixat el cotxe aparcad. De tornada a casa, conduí el vehicle automàticament. Va deixar enrere l'estreta carretera secundària per agafar l'autopista direcció est. El cel d'aquella nit d'abril era clar i la lluna resplendia d'una forma intensa, cristallina. Els pocs cotxes que circulaven en direc-